

Nr 17.

Ankom till riksdagens kansli den 12 april 1920 kl. 4 e. m.

*Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 17,
i anledning av väckt motion om åläggande för befäl och
militärläkare att taga behörig hänsyn till civil läkares
intyg om värnpliktigs sjukdomstillstånd.*

I en inom första kammaren väckt och till första kammarens första *Motionen.*
tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 34, har herr Klefbeck hemställt,
att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t i underdånighet anhålla, att Kungl.
Maj:t snarast möjligt täcktes utfärda förordning eller generalorder om, att
befäl och militärläkare skola vara ovillkorligt skyldiga att taga behörig
hänsyn till av civil läkare under tjänstemannaansvar avgivet intyg om en
värnpliktigs sjukdomstillstånd.

I avseende å motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har i föreskriven ordning inhämtat yttrande över motionen *Inhämtade*
från chefen för generalstabens, generalfältläkaren och medicinalstyrelsen, *yttranden.*
och äro nämnda yttranden såsom bilagor fogade vid utskottets utlåtande.

Såsom av det utav generalfältläkaren över motionen avgivna yttrandet *Utskottet.*
framgår, har arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse för avsikt att, till för-
tydligande och kompletterande av de i dess cirkulär den 1 augusti 1917
angående vid truppförband tjänstgörande läkares åligganden förefintliga
föreskrifter, införa ett tillägg i cirkuläret av innehåll, att det skall åligga
regementsläkare eller annan läkare, som är anställd vid eller tjänstgör vid
truppförband, »att vid inskrivningsförrättning, vid inställelse till första
tjänstgöring och repetitionsövning samt vid sjukdomstillfälle under pågå-
ende tjänstgöring m. m. taga behörig hänsyn till av annan läkare utfärdat

intyg». Då efter denna bestämmelses utfärdande motionens huvudsakliga syftemål torde vara vunnet, synes någon riksdagens skrivelse till Kungl. Maj:t i anledning av samma motion icke påfordras. Utskottet får alltså hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 12 april 1920.

På utskottets vägnar:

TH. BORELL.

Närvarande vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet: herrar *Borell*, friherre *Barnekow*, *Carl Johansson*, *Isak Svensson*, *Jespersion*, *Grevesmühl* och *Lind*.

Bilaga 1.

Underdånigt utlåtande.

Föreskrifterna i tjänstgöringsreglementet för armén angående befälsrättens begränsning över civilmilitära personer i frågor, som kräva insikt i särskild vetenskap (§ 2, mom. 10), samt angående läkareintyg, avgivet för styrkande av laga förfall (§ 28, mom. 2), synas icke tarva någon ändring.

Vid läkareundersökning av värnpliktiga m. fl. skola, jämlikt besiktningsreglementet den 23 maj 1919 (Sv. förf. samling, nr 345), mom. 3, »medförda intyg granskas samt tagas i behörigt övervägande utan att dock vara för *besiktningsläkaren bindande*». I denna föreskrift synes skyldigheten till ett »*behörigt*» hänsynstagande hava kommit till ett lämpligt uttryck. Enligt mom. 4 skall vissa sjukdomars befintlighet styrkas med behörigt läkareintyg.

Stockholm den 21 februari 1920.

Underdånigst

LARS TINGSTEN.

Chef för generalstaben.

Hugo Stendahl.

Bilaga 2.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 6 nästlidna februari månad har Eders Kungl. Maj:t täckts anbefalla generalfältläkaren att avgiva underdånigt utlåtande över motionen nr 34/1920 i riksdagens första kammare om åläggande för befäl och militärläkare att taga behörig hänsyn till civil läkares intyg om värnpliktigs sjukdomstillstånd.

Till åtlydnad härav får jag härmed i underdånighet anföra följande.

Gällande besiktningsreglemente den 23 maj 1919 (S. F. S. 345) är avsett att gälla alla såväl besiktningar som visitationer av manskap. I punkt 3 föreskrives, att »medförda intyg granskas samt tagas i behörigt övervägande utan att dock vara för besiktningsläkaren bindande».

Föreskrifter angående läkarebetyg, avsedda att företes vid läkarebesiktning i anledning av värnpliktens fullgörande, återfinnas i medicinalstyrelsens cirkulär den 13 oktober 1909 till samtliga läkare i riket angående utfärdande av intyg för värnpliktiga (S. F. S. 64). Det bestämmes däri tillika, att av de värnpliktiga till besiktning medförda intyg icke äro för besiktningsläkaren bindande.

Tjänstgöringsreglementet för armén och reglementet för marinen innehålla bestämmelser angående sjukdom såsom laga förfall för underlåten inställelse till tjänstgöring ävensom angående läkareintygs formulering.

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 12 saml. 1 avd. 10 häft. (Nr 16—17.) 2

Enligt III e) i sjukvårdsstyrelsens cirkulär den 1 augusti 1917 angående vid truppförband tjänstgörande läkares åliggande (S. F. S. 591) tillkommer det regementsläkare eller annan läkare, som är anställd vid eller tjänstgör vid truppförband, »att vid alla förekommande läkarebesiktningar och utlåtanden noga iakttaga, att såväl statens som den enskildes intressen rättvist tillgodoses».

Av vad ovan anförts, lär det anses framgå att föreskrifter redan finnas därom, att behörig hänsyn skall tagas till av civil läkare avgivet intyg om värnpliktigs hälsotillstånd.

Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, som till fullo beaktar nödvändigheten av, att allt bör göras för säkerställande av de värnpliktigas berättigade intresse i hithörande avseende, har emellertid för avsikt att till förtydligande och kompletterande av sålunda redan förefintliga föreskrifter införa ett tillägg i ovannämnda dess cirkulär den 1 augusti 1917 under III av följande lydelse:

»att vid inskrivningsförrättning, vid inställelse till första tjänstgöring och repetitionsövning samt vid sjukdomstillfälle under pågående tjänstgöring m. m. taga behörig hänsyn till av annan läkare utfärdat intyg.»

Vilka bestämmelser i sådan riktning emellertid än givas, skall det säkerligen visa sig, att därmed icke allt är vunnet.

Såväl befäl som militärläkare hava förvisso beaktat betydelsen av, att hänsyn måste tagas till civila läkareintyg, och förfarit därefter; att de icke alltid ansett sig kunna godtaga ett sådant, bevisar icke motsatsen.

Olika uppfattning om, huruvida behörig hänsyn tagits till ett företett civilt läkareintyg, kan ju alltid råda, såsom ju tydligen varit händelsen beträffande det motionen omnämnda fallet.

För att kunna förekomma missförhållanden av sådan art, som motionären påpekat, torde emellertid andra åtgärder än de av honom påtänkta visa sig erforderliga.

Det gäller framför allt att tillse, att vid inskrivningsförrättningar och andra tillfällen tillräckligt antal läkare finnas tillgängliga, och att erforderlig tid beredes dessa för en ingående undersökning av de värnpliktigas hälsotillstånd.

Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse har länge haft sin uppmärksamhet fäst på detta förhållande och skall ej underlåta, att, vad på densamma ankommer, göra allt för att få ifrågasatt sak på bästa sätt ordnad.

Vad beträffar ifrågasatt åläggande av skyldighet för befäl att taga hänsyn till avgivet läkareintyg, har jag endast velat framhålla, att ett sådant intygs värde endast kan bedömas av en sakkunnig läkare.

På grund av vad ovan anförts får jag i underdånighet för min del uttala, att ett eventuellt bifall till motionen i fråga icke kan förväntas hava sådan verkan, som motionären därmed säkerligen avsett.

Den nådiga remissen återsändes härjämte.
Stockholm den 5 mars 1920.

Underdånigst:
FRITZ BAUER,
generalfältläkare.

C. Barre.

Bilaga 3.

Till konungen.

Genom nådig remiss den 6 februari 1920 har Eders Kungl. Maj:t befallt medicinalstyrelsen att avgiva underdånigt utlåtande över en inom första kammaren väckt motion nr 34 om åläggande för befäl och militärläkare att taga behörig hänsyn till civil läkares intyg om värnpliktigs sjukdomstillstånd, och får medicinalstyrelsen i anledning härav anföra följande.

I arméförvaltningens sjukvårdsstyrelsens reglemente till ledning vid läkareundersökning av dem, som söka fast anställning vid krigsmakten samt av värnpliktige, den 23 maj 1919 föreskrives i I: 3, att medförda intyg skola granskas och tagas i behörigt övervägande utan att dock vara för besiktningsläkaren bindande. Enligt III: 15 skola av besiktningsläkaren förda handlingar (omfattande även intygen) granskas av inskrivningsrevisionen, och överlämnas intygen slutligen till vederbörande regementsläkarexpeditions arkiv.

I ett cirkulär till samtliga läkare i riket den 13 oktober 1909 (Bih. Svensk författningssamling 1909 nr 64) har medicinalstyrelsen för läkarne framhållit lämpligheten av att vid utfärdande av intyg, som är avsett att företes vid besiktning av värnpliktig eller som avser att bereda värnpliktig uppskov med värnpliktens fullgörande eller lättnader eller särskilda förmåner under dess fullgörande, endast ange sjukdom eller kroppsfel, som vid undersökning konstaterats eller sjukdom, för vilken den värnpliktige behandlats, men att den intygsgivande läkaren icke bör inlåta sig på något bedömande av i vad mån förmågan att fullgöra värnplikten kan röna inflytande av den genomgångna sjukdomen eller av det konstaterade kroppsfelet.

I ett cirkulär till samtliga läkare i riket den 6 september 1918 har medicinalstyrelsen bland annat framhållit nödvändigheten av att vid utfärdande av intyg angående sjukdom såsom laga förfall för underlåten inställelse till tjänstgöring (militär) sådan grad av sjuklighet föreligger, att den utgör ett *bestämt hinder* för inställelsen.

Av det sagda framgår, att det vid läkareundersökningen av värnpliktige tydligt stadgats, att militärläkaren skall taga civila läkares intyg i behörigt övervägande, men att de icke äro för besiktningsläkaren bindande.

Detta är också enligt medicinalstyrelsens uppfattning det enda riktiga; den som felar häremot ådrager sig härför laga ansvar.

Då det gäller civila läkares intyg beträffande inställelse till första tjänstgöring eller repetitionsövning och vid sjukdomstillfälle under pågående tjänstgöring, torde det, såvitt medicinalstyrelsen kunnat finna, icke vara uttryckligt stadgat, att militärläkaren skall taga behörig hänsyn även till dessa intyg, dock utan att av dem vara helt bunden.

Ett sådant förtydligande tillägg kunde lämpligen ske i sjukvårdsstyrelsens cirkulär angående vid arméns truppförband tjänstgörande läkares åliggande den 1 augusti 1917 (Svensk författningssamling nr 591).

Beträffande flottan hänvisas till bifogade utdrag ur reglementet för marinen. Stockholm den 1 mars 1920.

Underdånigst:

B. BUHRE.

*Fred. Bissmark.**M. Forsman.*

Utdrag ur reglemente för marinen.

§ 179 ¹/₂.

1. Läkare vid marinen äger, med i mom. 3 nämnda undantag, att därest icke annat är bestämt, utfärda till användning i tjänsten avsedda betyg endast för den av marinens personal, som han enligt reglementet på grund av innehavande tjänstebefattning, kommendering eller förordnande är skyldig lämna sjukvård.

2. Endast om vederbörande läkare vid marinen icke kan anträffas eller ej finnes på platsen, må betyg, utfärdat av annan marinens läkare, eller, om sådan ej heller finnes tillgänglig, av vid marinen ej anställd läkare komma till användning. Är vederbörande läkare vid marinen icke legitimerad och fordras för betygs avgivande legitimation, må hänvändelse ske till annan, legitimerad läkare vid marinen.

Läkarebetyg för den, som tillhör marinläkarkåren, skall, där så ske kan, utfärdas av legitimerad läkare vid marinen.

3. Läkarebetyg, utfärdat enligt närmast föregående mom. av läkare, som ej tillhör *marinläkarkåren*, skall, därest förhållandena sådant *medgiva*, efter förnyad undersökning av vederbörande läkare *vid marinen*, förses med hans påtecknade yttrande. Kan sådan förnyad undersökning ej verkställas, må sistnämnda läkare ändock, där han så anser sig kunna, göra dylik påteckning.

4. Vid utfärdande av de läkarbetyg, som i reglemente för marinen föreskrivas, skall användas med ordalydelsen i åberopade eller ifrågakommande föreskrifter överensstämmande formulering.

5. Över här ovan nämnda betyg må av vederbörande myndighet, som äger att avgöra det ärende, vartill betyget hör, yttrande, där så anses erforderligt, införskaffas från annan läkare vid marinen.

6. Det åligger vederbörande myndighet att tillse, att vid handläggning av ärenden åtföljda av läkarbetyg ovanstående föreskrifter iakttagits.